RAPPORT ANALYSE

Sector in beeld 2026 – Accountancy en Verslaggeving

In het kort – In deze publicatie geeft de AFM enkele inzichten terug aan de sector; inzichten afkomstig van data die accountantsorganisaties aan ons hebben gerapporteerd, binnengekomen signalen en incidentmeldingen, en uitkomsten van ons toezicht op verslaggeving van uitgevende instellingen. De inzichten gaan over kwaliteitsmanagement bij accountantsorganisaties, zoals oorzakenanalyses, interne kwaliteitsonderzoeken, de inzet van opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen en deskundigen, en consultaties. Maar ook over onderwerpen die te maken hebben met controleaanpak en -uitvoering, waaronder onafhankelijkheidsbedreigingen, frauderisico's en gegevens- versus systeemgerichte controle. Training, opleiding, overwerken en verloop bij accountantsorganisaties komen aan bod onder het thema kennis en capaciteit in de controlepraktijk. Tot slot rapporteren we over signalen en meldingen, en over verslaggeving van uitgevende instellingen.

NOVEMBER | 2026

AFM

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**		**3**
	1.1	Sector in beeld 2026	3
	1.2	Datagedreven toezicht en datakwaliteit	3
	1.3	Leeswijzer	4
2.	**Kwaliteitsmanagement**		**5**
	2.1	Standaard voor Kwaliteitsmanagement 1 (SKM1)	5
	2.2	Oorzakenanalyses	5
	2.3	IKO	7
	2.4	OKB	7
	2.5	Inzet van deskundigen	8
	2.6	Consultaties	9
	2.7	Vaktechniek	10
	2.8	Gebruik van service-organisaties	11
3.	**Controleaanpak en -uitvoering**		**12**
	3.1	Onafhankelijkheidsbedreigingen	12
	3.2	Frauderisico's	13
	3.3	Gegevensgerichte versus systeemgerichte controle	15
4.	**Kennis en capaciteit in de controlepraktijk**		**17**
	4.1	Training en opleiding	17
	4.2	Overwerken	18
	4.3	Verloop	18
5.	**Toezicht op accountantsorganisaties en uitgevende instellingen**		**20**
	5.1	Signalen en meldingen over accountantsorganisaties	20
	5.2	Verslaggeving uitgevende instellingen	21
Bijlage: verantwoording analyses			**24**

1. Inleiding

1.1 Sector in beeld 2026

De AFM geeft in deze publicatie enkele inzichten terug aan de sector. Deze inzichten komen uit data die accountantsorganisaties aan ons hebben gerapporteerd, signalen en incidentmeldingen en ons toezicht op verslaggeving van uitgevende instellingen. De onderwerpen in deze publicatie zijn relevant voor ons toezicht en zijn grotendeels gelijk aan de onderwerpen uit Sector in beeld 2025. Sector in beeld is geen jaaroverzicht en pretendeert niet volledig te zijn.

Sector in beeld 2026 is een belangrijke aanvulling op Trendzicht 2027. Op 10 november 2026 heeft de AFM Trendzicht 2027 gepubliceerd waarin we op basis van data inzicht geven in diverse trends en ontwikkelingen in de sector waaruit kansen en risico's voortvloeien. Sector in beeld is een aanvulling hierop en geeft extra inzichten en analyses op basis van data. Hiermee krijgt de sector een breder inzicht in relevante onderwerpen en ontwikkelingen, waar accountantsorganisaties en uitgevende instellingen zich aan kunnen spiegelen. Sector in beeld geeft geen duiding en/of risico-inschatting van de gesignaleerde ontwikkelingen.

1.2 Datagedreven toezicht en datakwaliteit

Vanwege het grote aantal onder toezicht staande accountantsorganisaties hanteert de AFM een risicogebaseerde en datagedreven toezichtaanpak. De AFM houdt momenteel toezicht op 6 accountantsorganisaties met een vergunning waarmee ze ook wettelijke controles mogen verrichten bij organisaties van openbaar belang (hierna: OOB-accountantsorganisaties) en 225 accountantsorganisaties met een reguliere vergunning (hierna: RV-accountantsorganisaties). Wij hanteren een risicogebaseerde en datagedreven toezichtaanpak. Hiervoor heeft de AFM in samenspraak met vertegenwoordigers van accountantsorganisaties datapunten per wettelijke controle gekozen. Daarnaast delen accountantsorganisaties eenmaal per jaar informatie over hun organisatie in een vragenlijst. Accountantsorganisaties delen data met de AFM ten behoeve van het zien, begrijpen en aanpakken van risico’s in het toezicht.

De omvang van de data over wettelijke controles van accountantsorganisaties neemt nog steeds toe; inmiddels krijgen we een redelijk compleet beeld van de sector. RV-accountantsorganisaties zijn in de loop van 2022 gestart met het invullen van vragenlijsten per wettelijke controle. Zij doen dit op een continue basis, binnen 60 dagen na het afgeven van de controleverklaring. OOB-accountantsorganisaties volgden in de loop van 2024 en leveren de vragenlijsten in na afloop van hun boekjaar. Figuur 1 toont de ontwikkeling van het aantal ingeleverde vragenlijsten over wettelijke controles over tijd. Sinds 2022 neemt het aantal ingeleverde vragenlijsten toe. Inmiddels ontvangen we per jaar bijna evenveel vragenlijsten als het totaal aantal wettelijke controles. Daardoor krijgen we een redelijk compleet beeld van de sector. Per half september beschikt de AFM over datapunten van ongeveer 63.200 wettelijke controles over een periode van ongeveer vier jaar. We verwachten dat dit aantal in 2026 nog verder toeneemt.

Figuur 1: De omvang van de data over wettelijke controles neemt nog steeds toe

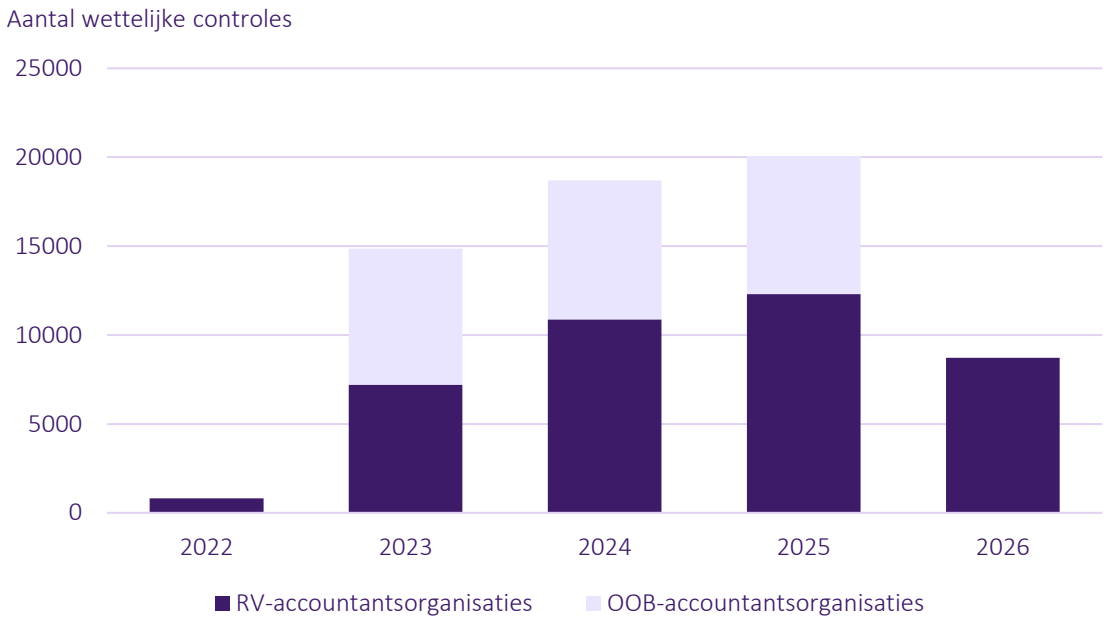

Bron: Data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties op basis van afgiftejaar controleverklaring en data wettelijke controles OOB-accountantsorganisaties op basis van het uitvraagjaar.

In deze publicatie worden analyses op data van RV-accountantsorganisaties vaak uitgesplitst op basis van de omvang van RV-accountantsorganisaties (groot, middelgroot en klein). Het uitgangspunt voor deze categorieën is de omzet uit wettelijke controles, waarbij voor de categorie 'groot' ook rekening is gehouden met het aantal wettelijke controles. Grote RV-accountantsorganisaties hebben meer dan €3 miljoen omzet uit wettelijke controles en voeren meer dan 150 wettelijke controles per jaar uit. Middelgrote RV-accountantsorganisaties hebben een omzet uit wettelijke controles tussen de €3 miljoen en €750 duizend. Kleine RV-accountantsorganisaties hebben een omzet uit wettelijke controles die kleiner is dan €750 duizend.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van deze publicatie deelt inzichten die te maken hebben met het kwaliteitsmanagement bij accountantsorganisaties, waaronder het uitvoeren van oorzakenanalyses en interne kwaliteitsonderzoeken (IKO) en het inzetten van kwaliteitswaarborgen als opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen (OKB), deskundigen en consultaties. Hoofdstuk 3 beschrijft inzichten die gerelateerd zijn aan de aanpak en uitvoering van wettelijke controles, waaronder onafhankelijkheidsbedreigingen, frauderisico's en gegevens- versus systeemgerichte controles. Hoofdstuk 4 behandelt inzichten in kennis en capaciteit in de controlepraktijk, zoals training en opleiding, verloop en overwerk. Hoofdstuk 5 deelt inzichten uit signalen en meldingen over accountantsorganisaties en uit ons toezicht op verslaggeving van uitgevende instellingen, waaronder uitkomsten van desktop reviews. De bijlage bevat een verantwoording van de analyses in deze publicatie.

2. Kwaliteitsmanagement

Het kwaliteitsmanagementsysteem helpt accountantsorganisaties om de kwaliteit van wettelijke controles te waarborgen. Het is in het publiek belang dat accountantsorganisaties wettelijke controles van voldoende kwaliteit leveren. In dit hoofdstuk geeft de AFM inzichten terug aan de sector over de vrijwillige toepassing van SKM1, oorzakenanalyses, IKO, OKB, de inzet van deskundigen, vaktechniek en compliance, en het gebruik van serviceorganisaties.

2.1 Standaard voor Kwaliteitsmanagement 1 (SKM1)

Ongeveer 20% van de RV-accountantsorganisaties paste SKM1 al vrijwillig toe voordat het verplicht werd. OOB- en RV-accountantsorganisaties moeten SKM1 toepassen bij het opzetten, implementeren en in werking houden van een kwaliteitsmanagementsysteem. Deze verplichting geldt sinds 1 januari 2025 voor OOB-accountantsorganisaties en sinds 1 januari 2026 voor RV-accountantsorganisaties. In 2025 konden RV-accountantsorganisaties er al voor kiezen om SKM1 vrijwillig toe te passen. Uit onze data over RV-accountantsorganisaties blijkt dat 9% van de RV-accountantsorganisaties vrijwillig de volledige SKM1 toepaste in 2025, en nog eens 11% van de RV-accountantsorganisaties een gedeelte van SKM1.

Oorzakenanalyses en IKO zijn onderdeel van SKM1. SKM1 gaat uit van een risicogerichte aanpak voor het opzetten, implementeren en in werking houden van het kwaliteitsmanagementsysteem. Als er tekortkomingen zijn geïdentificeerd in dit systeem, moet de accountantsorganisatie een oorzakenanalyse uitvoeren om inzicht te krijgen in onderliggende oorzaken van de geïdentificeerde tekortkomingen in het kwaliteitsmanagementsysteem.[1] Ook zijn er andere gevallen wanneer accountantsorganisaties oorzakenanalyses kunnen gebruiken volgens SKM1, waaronder voor een analyse van positieve resultaten.[2] Een IKO geeft inzicht in de kwaliteit van afgeronde wettelijke controles. Daarnaast is een IKO een belangrijk monitoringinstrument binnen SKM1 omdat het ondersteunt bij het identificeren van tekortkomingen. Ook kan het IKO ook gebruikt worden om goede voorbeelden te identificeren en analyseren.[3] Tevens draagt het IKO bij aan het (structureel) verbeteren van het kwaliteitsniveau binnen de organisatie.

2.2 Oorzakenanalyses

Het percentage RV-accountantsorganisaties dat ten minste één oorzakenanalyse uitvoert, is toegenomen in 2025. Figuur 2 toont het percentage accountantsorganisaties dat ten minste één oorzakenanalyse uitvoert over de periode 2021 tot en met 2025. Het percentage RV-accountantsorganisaties dat één of meer oorzakenanalyses heeft uitgevoerd, is gestegen. Bij grote RV-accountantsorganisaties steeg dit percentage van 71% in 2021 naar 96% in 2025, bij middelgrote RV-accountantsorganisaties van 52% in 2021 naar 80% in 2025 en bij kleine RV-accountantsorganisaties van 43% in 2021 naar 77% in 2025. Gemiddeld zijn er in 2025 door de grote RV-accountantsorganisaties 4,7 oorzakenanalyses uitgevoerd. Middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties voerden gemiddeld in 2025 respectievelijk 2,2 en 1,8 oorzakenanalyses uit.

[1] Standaard voor Kwaliteitsmanagement 1, artikel 41 en A165.
[2] Standaard voor Kwaliteitsmanagement 1, artikel A169.
[3] Standaard voor Kwaliteitsmanagement 1, artikel 38 en A169.

Figuur 2: Het percentage RV-accountantsorganisaties dat één of meer oorzakenanalyses uitvoert neemt toe

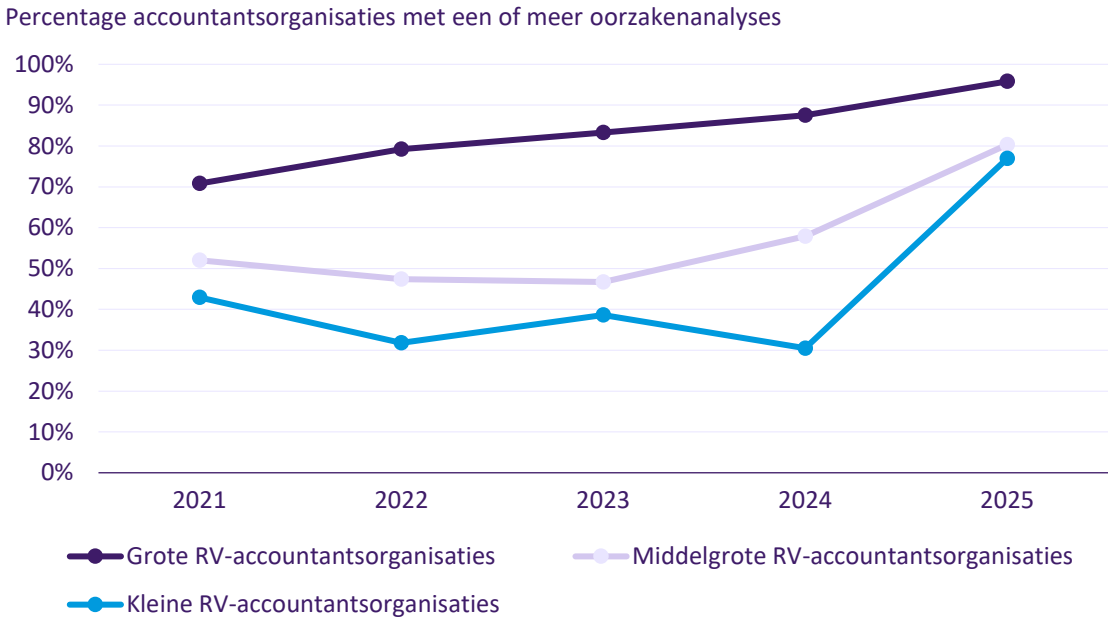

Bron: Data RV-accountantsorganisaties op basis van boekjaar.

Het aantal oorzakenanalyses bij OOB-accountantsorganisaties laat een lichte daling zien. Figuur 3 laat de mediaan zien van het aantal uitgevoerde oorzakenanalyses door OOB-accountantsorganisaties over de periode 2023 tot en met 2025. De mediaan is licht gedaald: van ongeveer acht oorzakenanalyses in 2023 naar zes oorzakenanalyses in 2025.

Figuur 3: Het mediane aantal oorzakenanalyses bij OOB-accountantsorganisaties laat een lichte daling zien.

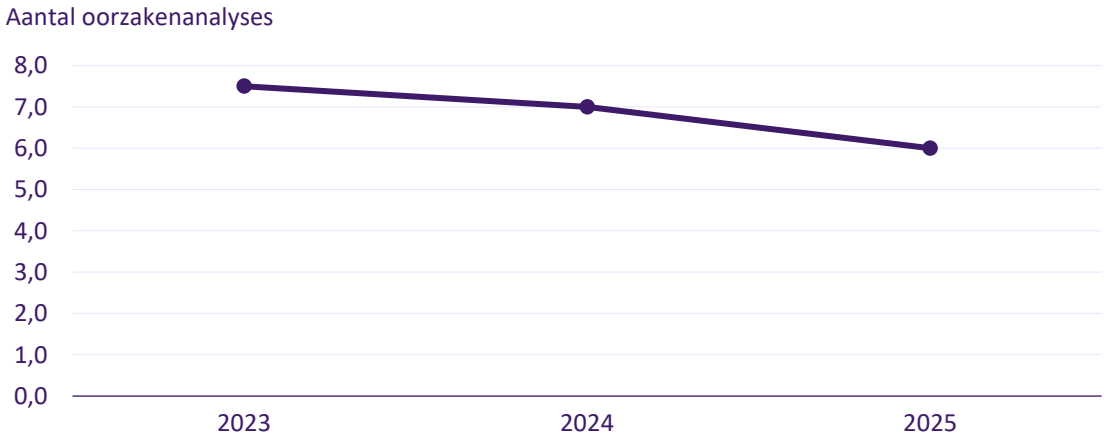

Bron: Data OOB-accountantsorganisaties op basis van boekjaar.

2.3 IKO

RV-accountantsorganisaties selecteren tussen de 3% en 6% van de wettelijke controleopdrachten voor een IKO, en OOB-accountantsorganisaties tussen de 1% en 2%. Figuur 4 toont het percentage wettelijke controleopdrachten van RV-accountantsorganisaties met een IKO tussen 2022 en 2026. Hierbij wordt gerefereerd aan het jaar waarin het IKO is uitgevoerd. De wettelijke controle is afgerond in het jaar voor het IKO. Uit de figuur blijkt dat er bij grote, middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties variatie is in het percentage controleopdrachten dat ieder jaar wordt geselecteerd voor een IKO. Voor kleine RV-accountantsorganisaties varieert het percentage tussen de 2% (2026) en 4% (2025); voor middelgrote RV-accountantsorganisaties tussen de 5% (2024) en 6% (2026) en voor grote RV-accountantsorganisaties tussen de 3% (2022) en 4% (2024). OOB-accountantsorganisaties selecteren tussen de 1% en 2% van alle controleopdrachten voor een IKO.[4]

Figuur 4: RV-accountantsorganisaties voeren IKO's uit op 3% tot 6% van de wettelijke controleopdrachten

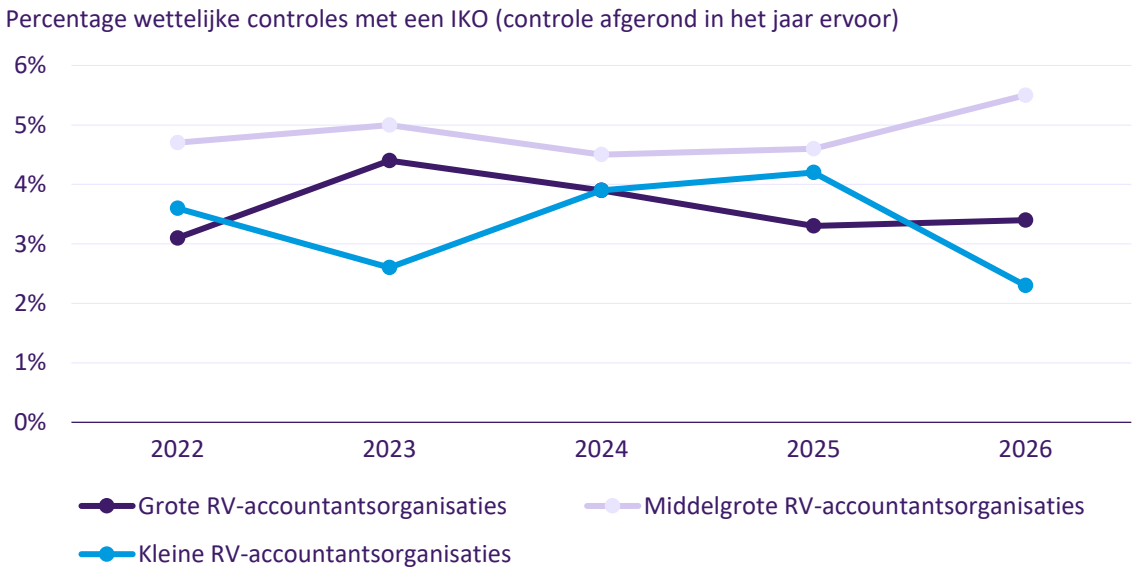

Bron: Data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties op basis van het jaar waarin het IKO is uitgevoerd. De wettelijke controle is afgerond in het jaar voorafgaand aan het IKO. De data zijn bijgewerkt tot september 2026.

2.4 OKB

Accountantsorganisaties die hun kwaliteitswaarborgen structureel inzetten en monitoren, kunnen de kwaliteit van hun wettelijke controles beter beheersen.[5] Deze kwaliteitswaarborgen kunnen onder andere bestaan uit OKB's, inzet van een extra deskundige en consultaties. Ook moeten accountantsorganisaties ervoor zorgen dat hun externe accountants voor de uitvoering van een wettelijke controle zo nodig advies vragen aan vakbekwame personen, en dat vastleggen in het controledossier. Het vragen van advies wordt ook wel consulteren genoemd.

Accountantsorganisaties zetten evenveel of minder OKB's in. Figuur 5 toont het percentage wettelijke controles waarbij accountantsorganisaties een OKB hebben ingezet. Sinds 2022 is het percentage wettelijke controles met OKB bij grote RV-accountantsorganisaties gedaald: van 23% naar 10% in 2025. Ook bij kleine RV-accountantsorganisaties is het aandeel wettelijke controles met OKB gedaald: van 23% in 2022 naar 15% in 2025. Bij middelgrote RV-accountantsorganisaties is het aandeel wettelijke controles met OKB redelijk stabiel gebleven over de periode 2022-2025 (verandering van 14% naar 13%). OOB-

[4] AFM (2026). IKO: een scherp instrument levert een scherp beeld

[5] AFM (2019). Trendanalyse kwaliteitswaarborgen bij niet-OOB-accountantsorganisaties

accountantsorganisaties zetten in zowel 2024 als 2025 bij ongeveer 21% van de wettelijke controles een OKB in.

Figuur 5: Accountantsorganisaties zetten evenveel of minder OKB's in

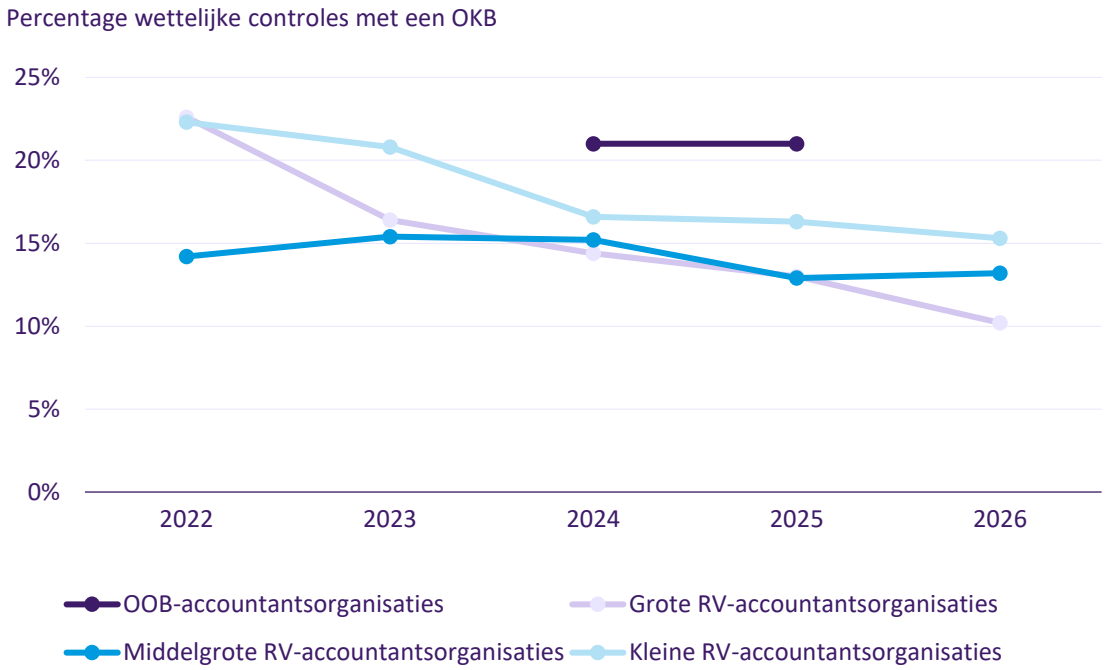

Bron: Data wettelijke controles OOB-accountantsorganisaties op basis van uitvraagjaar 2024 en 2025; data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties afgiftejaar controleverklaring 2022 tot en met 2026 (bijgewerkt tot september).

2.5 Inzet van deskundigen

RV-accountantsorganisaties zetten minder vaak dan in vorige jaren extra deskundigheid in bij wettelijke controles, en OOB-accountantsorganisaties even vaak. Accountantsorganisaties kunnen extra deskundigheid inzetten voor complexe vraagstukken in de controle, bijvoorbeeld voor IT-, belasting- en waarderingsvraagstukken. Figuur 6 toont het percentage wettelijke controles waarbij RV-accountantsorganisaties extra deskundigheid hebben ingezet tussen 2022 en 2026. Bij alle categorieën RV-accountantsorganisaties is er sprake van een afname van de inzet van extra deskundigheid. OOB-accountantsorganisaties zetten in zowel 2024 als 2025 bij 67% van de wettelijke controles extra deskundigheid in.

Figuur 6: RV-accountantsorganisaties zetten minder vaak extra deskundigheid in bij wettelijke controles

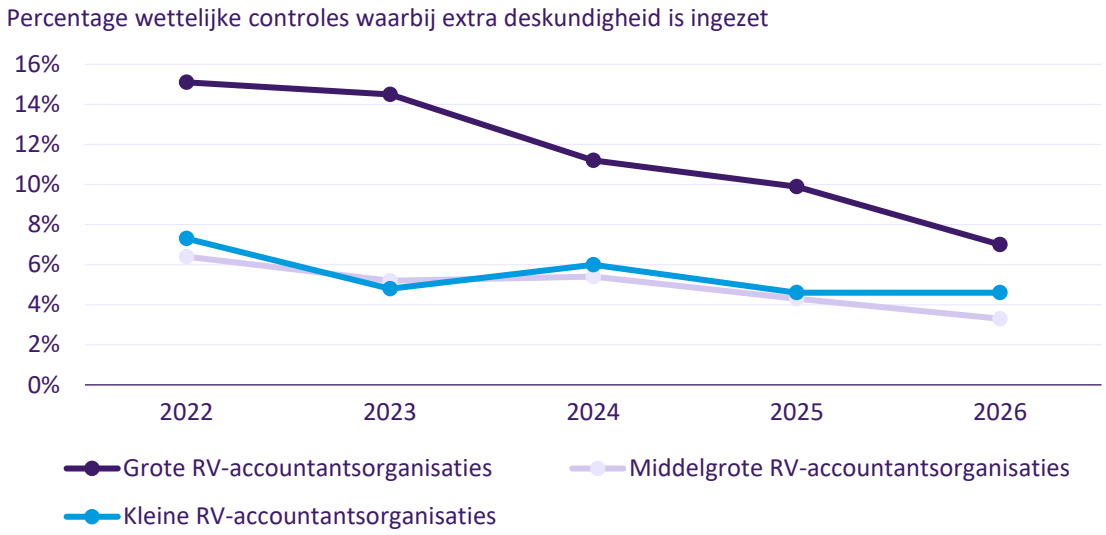

Bron: Data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties afgiftejaar controleverklaring 2022 tot en met 2026 (bijgewerkt tot september).

2.6 Consultaties

Accountantsorganisaties consulteren sinds 2024 ongeveer even vaak bij wettelijke controles. Figuur 7 laat het percentage wettelijke controles met consultatie zien voor RV-en OOB-accountantsorganisaties. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen grote, middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties, en voor OOB-accountantsorganisaties tussen wettelijke controles van OOB-cliënten en niet-OOB-cliënten. Het percentage wettelijke controles van OOB-cliënten met consultatie is gestegen van 38% in 2024 naar 42% in 2025. Bij de niet-OOB-cliënten consulteren OOB-accountantsorganisaties in 2025 iets minder vaak dan in 2024 (daling van 23% naar 21%). Alle RV-accountantsorganisaties consulteren in 2026 even vaak als in 2024 en 2025. Grote RV-accountantsorganisaties consulteren in 2025 bij 36% van de wettelijke controles, wat vaker is dan middelgrote RV-accountantsorganisaties (29%) en kleine RV-accountantsorganisaties (18%). Deze percentages zijn in veel gevallen lager dan in 2022 en 2023.

Figuur 7: Accountantsorganisaties consulteren ongeveer even vaak in 2025 en 2026

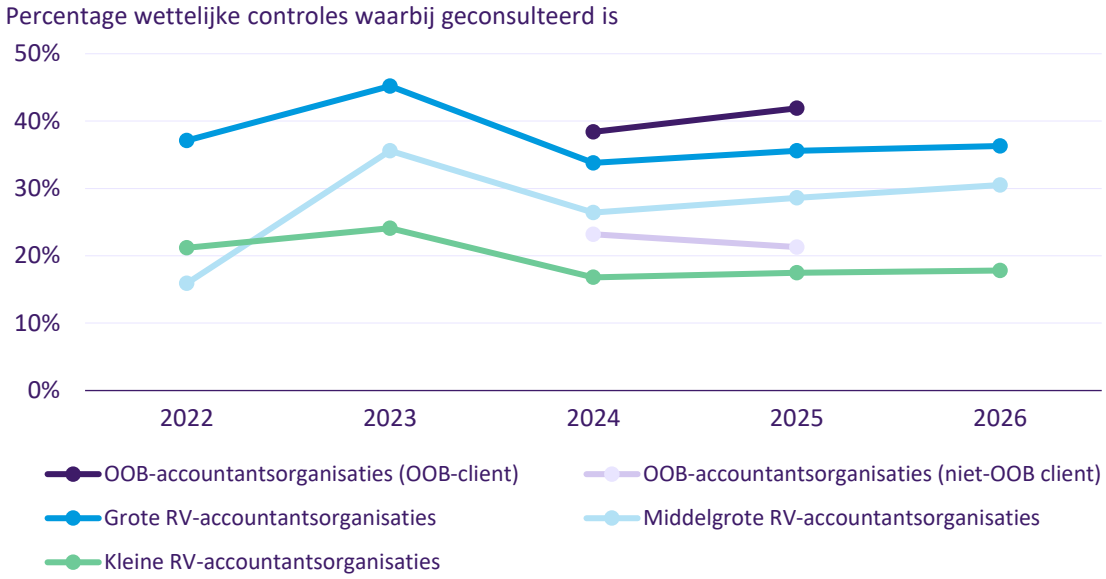

Bron: Data wettelijke controles OOB-accountantsorganisaties op basis van uitvraagjaar 2024 en 2025; data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties afgiftejaar controleverklaring 2022 tot en met 2026 (bijgewerkt tot september).

OOB- en RV-accountantsorganisaties consulteren over dezelfde onderwerpen. Tabel 1 laat de top vijf consultatieonderwerpen zien voor OOB- en RV-accountantsorganisaties in 2025. Hoewel de top vijf onderwerpen hetzelfde zijn voor OOB- en RV-accountantsorganisaties, zijn er wel verschillen binnen de top vijf. Zo consulteren RV-accountantsorganisaties veruit het meest over onafhankelijkheid en de controleverklaring, en OOB-accountantsorganisaties het meest over de controleverklaring.

Tabel 1: Top vijf meest geconsulteerde onderwerpen door accountantsorganisaties

	OOB-accountantsorganisaties		RV-accountantsorganisaties
1	Controleverklaring	1	Onafhankelijkheid
2	Verslaggevingsvraagstukken	2	Controleverklaring
3	Continuïteit	3	Continuïteit
4	Fraude en corruptie	4	Fraude en corruptie
5	Onafhankelijkheid	5	Verslaggevingsvraagstukken

Bron: Data wettelijke controles OOB- en RV-accountantsorganisaties met uitvraagjaar 2025 voor OOB-accountantsorganisaties en afgiftejaar controleverklaring 2025 voor RV-accountantsorganisaties.

2.7 Vaktechniek

RV-accountantsorganisaties besteden in 2025 ongeveer hetzelfde aantal fte aan vaktechnische ondersteuning dan het jaar ervoor. Figuur 8 toont de mediaan van het aantal fte dat RV-accountantsorganisaties besteden aan vaktechnische ondersteuning. Voor RV-accountantsorganisaties tonen we de mediaan, omdat de dataset een aantal uitschieters bevat waardoor het gemiddelde een vertekend beeld geeft. Grote RV-accountantsorganisaties besteden mediaan twee fte aan vaktechnische ondersteuning in 2025, middelgrote RV-accountantsorganisaties 0,3 fte en kleine RV-accountantsorganisaties 0,1 fte. Dit is onveranderd ten opzichte van het jaar ervoor.

Figuur 8: RV-accountantsorganisaties besteden in 2025 ongeveer hetzelfde aantal fte aan vaktechniek als in 2024

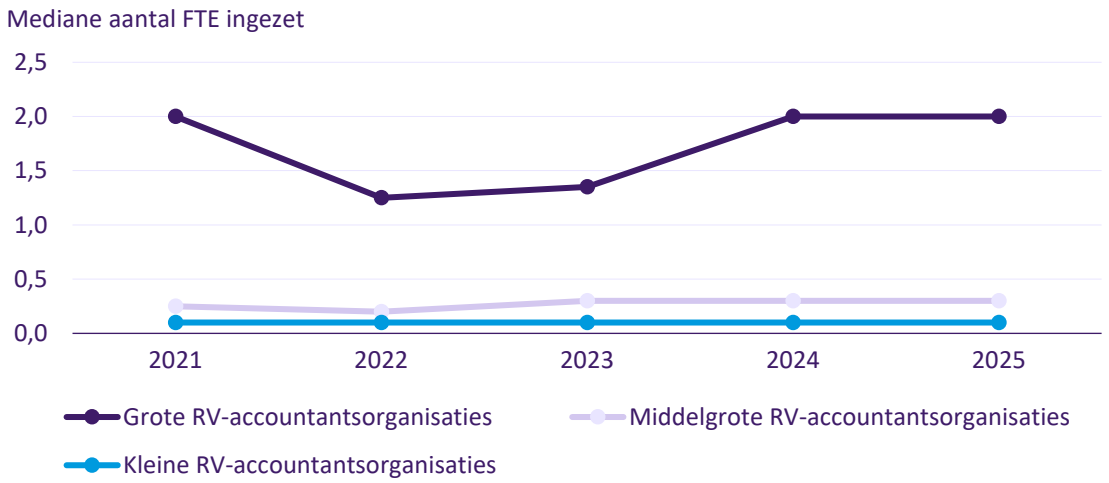

Bron: Data RV-accountantsorganisaties op basis van boekjaar.

2.8 Gebruik van service-organisaties

Een groot deel van de RV-accountantsorganisaties maakt gebruik van een of meerdere service-organisaties om hen vaktechnisch of deskundig te ondersteunen. In 2025 maakte 63% van de RV-accountantsorganisaties gebruik van vakbekwame personen bij service-organisaties. In datzelfde jaar maakte 30% van de RV-accountantsorganisaties gebruik van externe deskundigen bij service-organisaties. Naast vaktechnische of deskundige ondersteuning kunnen RV-accountantsorganisaties ook terecht bij service-organisaties voor bijvoorbeeld een OKB of voor IT-toepassingen. In 2025 maakte 85% van de RV-accountantsorganisaties gebruik van één of meerdere service-organisaties. Dit is minder dan in 2023 en 2024, waarin respectievelijk 93% en 92% van de RV-accountantsorganisaties gebruik maakten van een service-organisatie.

3. Controleaanpak en -uitvoering

Een passende controleaanpak en -uitvoering dragen bij aan de kwaliteit van de wettelijke controle. In dit hoofdstuk delen we inzichten over drie onderdelen van de controleaanpak en -uitvoering. Allereerst delen we inzichten over de identificatie van onafhankelijkheidsbedreigingen, wat een belangrijke basis is voor het treffen van maatregelen om de onafhankelijke uitvoering van wettelijke controles te waarborgen. Daarnaast besteden we aandacht aan de identificatie van frauderisico's. Dat is een belangrijke basis voor de aard en omvang van controlewerkzaamheden. Ook delen we inzichten over de mate waarin wettelijke controles systeem- of gegevensgericht worden uitgevoerd.

3.1 Onafhankelijkheidsbedreigingen

Het percentage wettelijke controles waarin RV-accountantsorganisaties één of meer onafhankelijkheidsbedreigingen identificeren, is de afgelopen vijf jaar stabiel gebleven op ongeveer 60%. Bij de uitvoering van wettelijke controles moet de accountant onafhankelijk zijn van de controlecliënt. De externe accountant heeft de verantwoordelijkheid om mogelijke bedreigingen voor de onafhankelijkheid te identificeren en te beoordelen of er maatregelen nodig zijn om deze bedreigingen te beperken.[6] Figuur 9 toont het percentage wettelijke controles van RV-accountantsorganisaties met nul, één, twee of drie geïdentificeerde onafhankelijkheidsbedreigingen, over de periode 2022 tot en met 2026. Hieruit blijkt dat het aandeel wettelijke controles met nul, één, twee of drie geïdentificeerde onafhankelijkheidsbedreigingen over tijd stabiel is. Bij de meeste wettelijke controles, ongeveer 47%, wordt één onafhankelijkheidsbedreiging geïdentificeerd.

Figuur 9: Het percentage wettelijke controles met één of meer onafhankelijkheidsbedreiging is stabiel

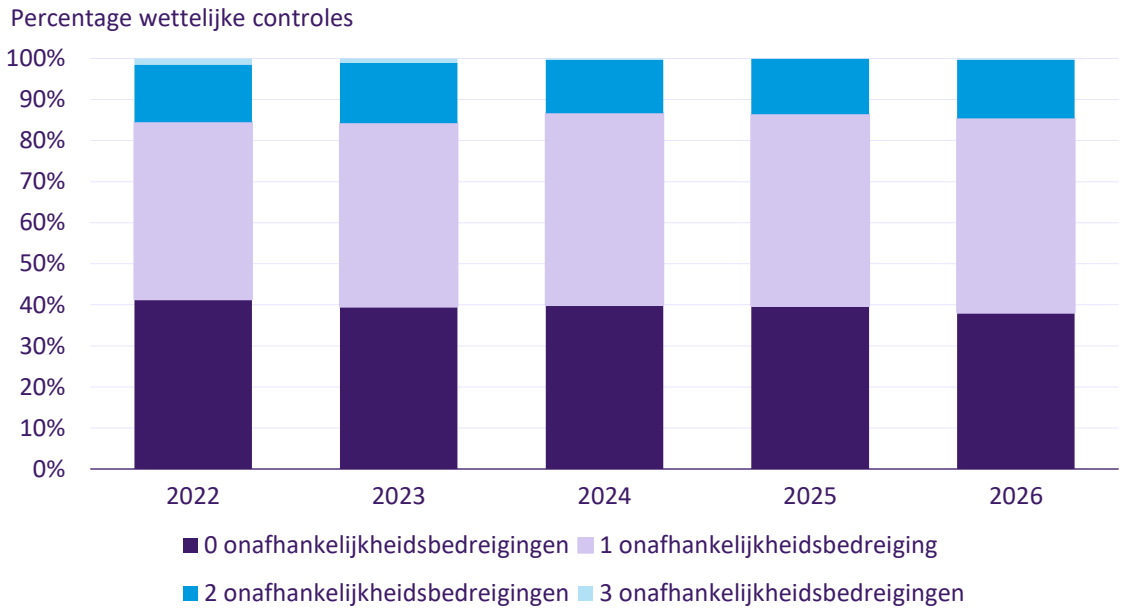

Bron: Wettelijke controles RV-accountantsorganisaties afgiftejaar controleverklaring 2022 tot en met 2026 (bijgewerkt tot september).

Grote RV-accountantsorganisaties hebben het hoogste percentage wettelijke controles met geïdentificeerde onafhankelijkheidsbedreigingen. Figuur 10 toont het percentage wettelijke controles

[6] Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten, artikel 6.

met nul, één, twee of drie geïdentificeerde onafhankelijkheidsbedreigingen voor grote, middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties in 2025. Hieruit blijkt dat grote RV-accountantsorganisaties het vaakst onafhankelijkheidsbedreigingen identificeren, namelijk bij 64% van de wettelijke controles. Middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties identificeren in respectievelijk 57% en 49% van de wettelijke controles minimaal één onafhankelijkheidsbedreiging.

Figuur 10: Grote en middelgrote RV-accountantsorganisaties hebben het hoogste percentage wettelijke controles met geïdentificeerde onafhankelijkheidsbedreigingen

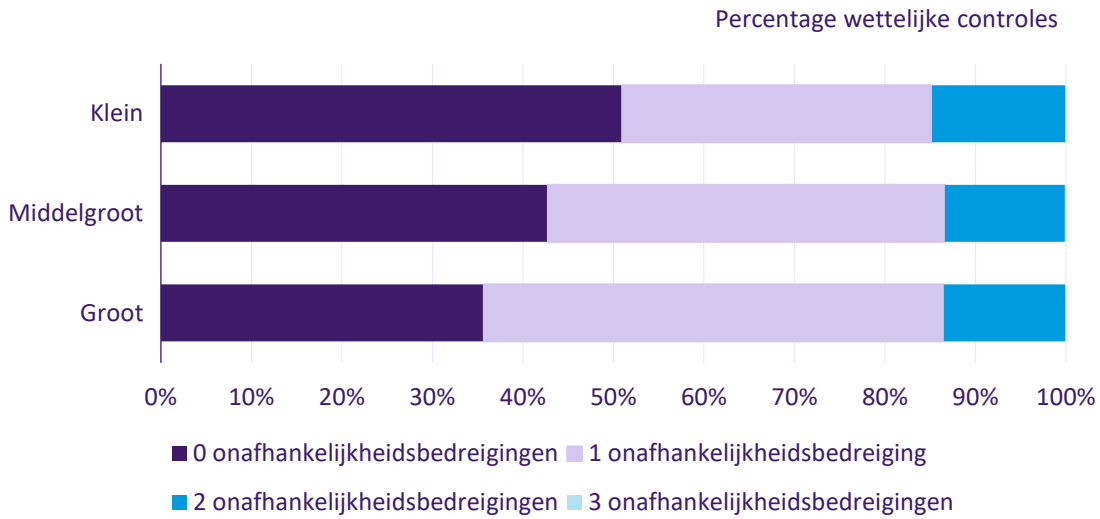

Bron: Wettelijke controles RV-accountantsorganisaties afgiftejaar controleverklaring 2025.

De twee onafhankelijkheidsbedreigingen die het vaakst worden geïdentificeerd door RV-accountantsorganisaties, zijn samenloop van dienstverlening en langdurige betrokkenheid. Bij 91% van de wettelijke controles in 2025 met ten minste één onafhankelijkheidsbedreiging, geven RV-accountantsorganisaties aan dat er sprake is van samenloop van dienstverlening. Bij 29% geven zij aan dat er langdurige betrokkenheid is. Alle overige onafhankelijkheidsbedreigingen worden bij maximaal 1% van deze wettelijke controles geïdentificeerd.

3.2 Frauderisico's

Het percentage wettelijke controles met meer dan twee geïdentificeerde frauderisico's, neemt in 2026 opnieuw toe bij RV-accountantsorganisaties. In de afgelopen jaren heeft de AFM in verschillende onderzoeken aandacht gevraagd voor de controlewerkzaamheden rondom fraude.[7] Figuur 11 toont het percentage wettelijke controles uitgevoerd door RV-accountantsorganisaties met minder dan twee, twee en meer dan twee geïdentificeerde frauderisico's. Deze uitsplitsing in categorieën volgt uit twee frauderisico's: het verplichte frauderisico dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt (NV COS 240.32) en het veronderstelde frauderisico op een afwijking van materieel belang in de opbrengstverantwoording (NV COS 240.27). Uit figuur 12 blijkt dat het aandeel wettelijke controles met meer dan twee frauderisico's, toeneemt sinds 2022. In 2022 werd bij 55% van de wettelijke controles twee of meer frauderisico's geïdentificeerd; in 2026 bij 76% van de wettelijke controles. Het aandeel wettelijke controles met minder dan twee geïdentificeerde frauderisico's neemt af: van 12% in 2022 naar 3% in 2026.

[7] AFM (2023). Scherper op frauderisico's; AFM (2025). Controlewerkzaamheden bij frauderisico's schieten tekort; AFM (2025). Op weg naar een betere frauderisicoanalyse

Figuur 11: Het percentage wettelijke controles met meer dan twee geïdentificeerde frauderisico's neemt toe bij RV-accountantsorganisaties

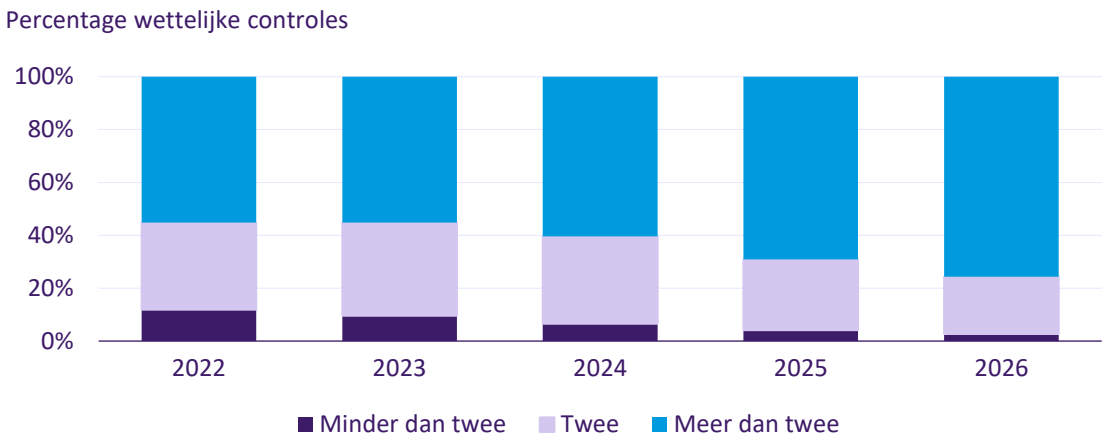

Bron: Wettelijke controles RV-accountantsorganisaties afgiftejaar controleverklaring 2022 tot en met 2026 (bijgewerkt tot september).

OOB-accountantsorganisaties hebben in 2025 een lager percentage wettelijke controles met meer dan twee geïdentificeerde frauderisico's dan RV-accountantsorganisaties. Figuur 12 toont het percentage wettelijke controles uitgevoerd door OOB-accountantsorganisaties, en door grote, middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties met minder dan twee, twee en meer dan twee frauderisico's over 2025. Hieruit blijkt dat het percentage wettelijke controles met meer dan twee frauderisico's bij OOB-accountantsorganisaties 31% is en dat bij 37% van de wettelijke controles minder dan twee frauderisico's worden geïdentificeerd. Een kanttekening hierbij is dat deze cijfers vanwege ingroeipaden betrekking hebben op vier van de zes OOB-accountantsorganisaties. Bij grote, middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties ligt dit percentage hoger. Daar worden in respectievelijk in 69%, 73% en 60% van de wettelijke controles meer dan twee frauderisico's geïdentificeerd.

Figuur 12: OOB-accountantsorganisaties hebben in 2025 een lager percentage wettelijke controles met meer dan twee geïdentificeerde frauderisico's dan RV-accountantsorganisaties

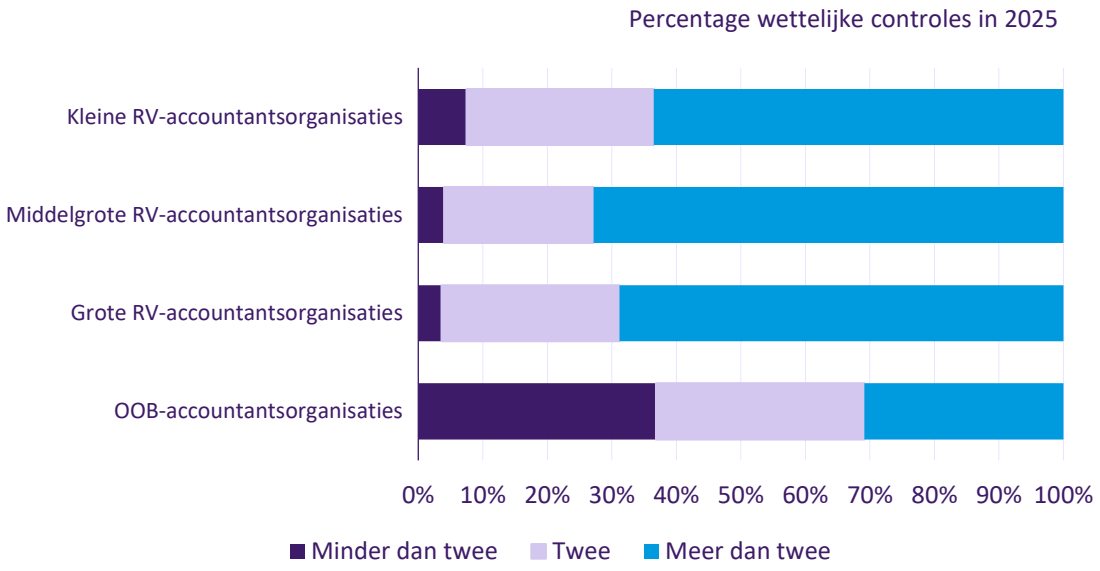

Bron: Data wettelijke controles OOB-accountantsorganisaties op basis van uitvraagjaar 2025; data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties afgiftejaar controleverklaring 2025.

3.3 Gegevensgerichte versus systeemgerichte controle

Het percentage wettelijke controles dat volledig gegevensgericht wordt uitgevoerd door RV-accountantsorganisaties neemt opnieuw toe in 2026.[8] Figuur 13 toont het percentage wettelijke controles door RV-accountantsorganisaties dat overwegend systeemgericht (1) tot volledig gegevensgericht (5) is uitgevoerd over de periode 2022 tot en met 2026. Het aandeel wettelijke controles dat volledig gegevensgericht is uitgevoerd, is toegenomen van 50% in 2022 tot 59% in 2026.

Figuur 13: Percentage volledig gegevensgerichte controles door RV-accountantsorganisaties neemt toe

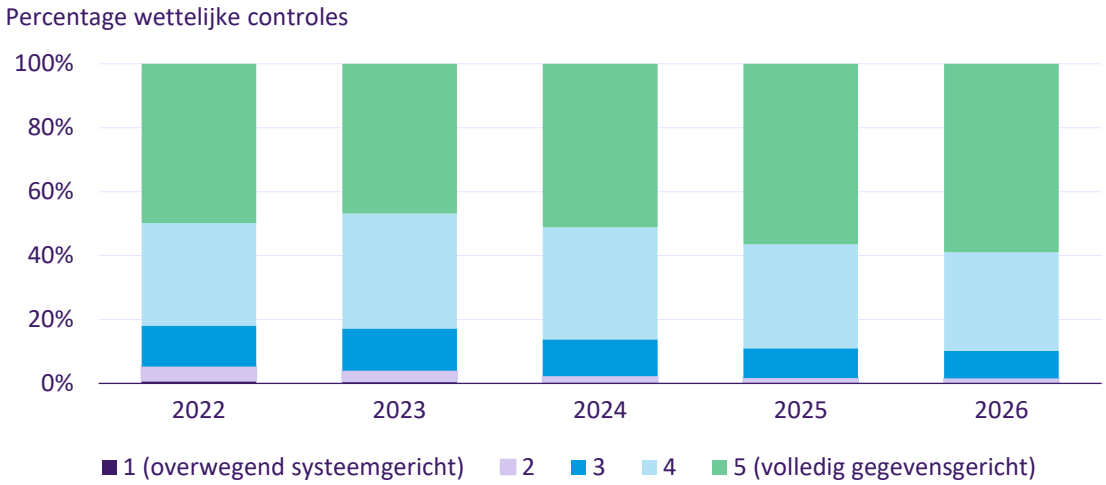

Bron: Data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties op basis van afgiftedatum controleverklaring.
Toelichting: de mate waarin de controle gegevensgericht wordt uitgevoerd is door accountantsorganisaties zelf gescoord op een schaal van 1 (overwegend systeemgericht) tot en met 5 (volledig gegevensgericht).

In 2025 voerden grote en middelgrote RV-accountantsorganisaties de meeste volledig gegevensgerichte controles uit. Figuur 14 laat zien dat grote en middelgrote RV-accountantsorganisaties respectievelijk 59% en 56% van alle wettelijke controles in 2025 volledig gegevensgericht uitvoerden. Kleine RV-accountantsorganisaties voerden 46% van alle wettelijke controles in 2025 volledig gegevensgericht uit.

[8] AFM (2025). 12 bouwstenen voor veiliger inzet geavanceerde (GenAI)-audittools

Figuur 14: Grote en middelgrote RV-accountantsorganisaties voeren de meeste volledig gegevensgerichte controles uit

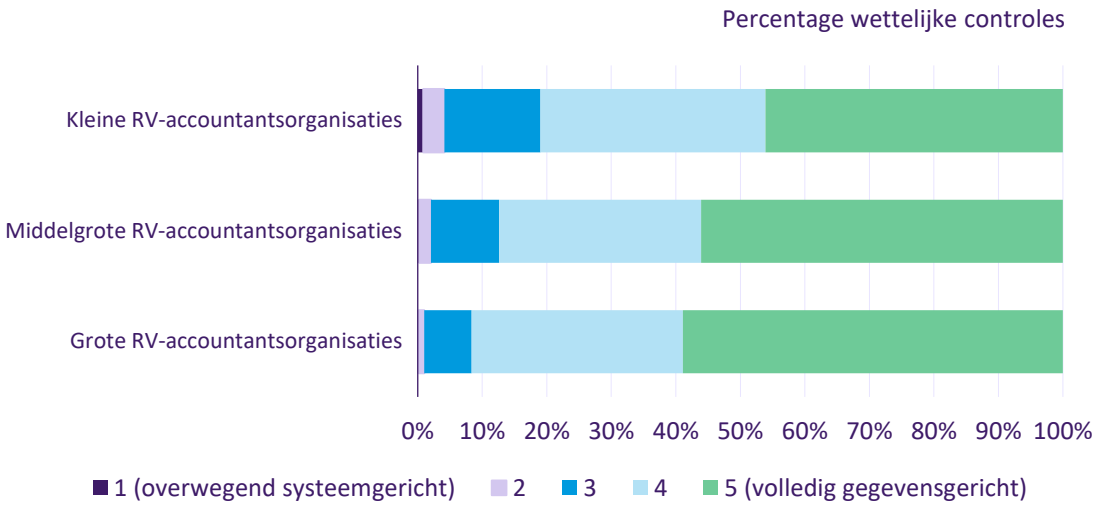

Bron: Data wettelijke controles RV-accountantsorganisaties met afgiftedatum in 2025. Toelichting: De mate waarin de controle gegevensgericht wordt uitgevoerd is door accountantsorganisaties zelf gescoord op een schaal van 1 (overwegend systeemgericht) tot en met 5 (volledig gegevensgericht).

4. Kennis en capaciteit in de controlepraktijk

Kennis en capaciteit bij wettelijke controles zijn van belang voor het stimuleren van een kwaliteitsgerichte cultuur bij het uitvoeren van wettelijke controles. Dit hoofdstuk deelt inzichten over training en opleiding, overwerken en het personeelsverloop bij accountantsorganisaties. Training en opleiding kan accountants helpen bij het verder ontwikkelen van de benodigde kennis. Onvoldoende capaciteit kan ervoor zorgen dat personeel vaker moet overwerken, wat ten koste kan gaan van de kwaliteit. Een hoog personeelsverloop bij accountantsorganisaties kan invloed hebben op de aantrekkelijkheid en de cultuur van het beroep.

4.1 Training en opleiding

Het gemiddeld aantal opleidingsuren in de controlepraktijk is het hoogste bij grote RV-accountantsorganisaties. Figuur 15 geeft het gemiddeld aantal opleidingsuren per fte in de controlepraktijk voor 2025 weer voor grote, middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties. Het gemiddeld aantal opleidingsuren is het grootst voor grote RV-accountantsorganisaties (98), en het kleinst voor kleine RV-accountantsorganisaties (47). Middelgrote RV-accountantsorganisaties besteden gemiddeld 84 opleidingsuren per fte in de controlepraktijk.[9]

Figuur 15: Het gemiddeld aantal opleidingsuren per fte is het hoogste bij grote RV-accountantsorganisaties

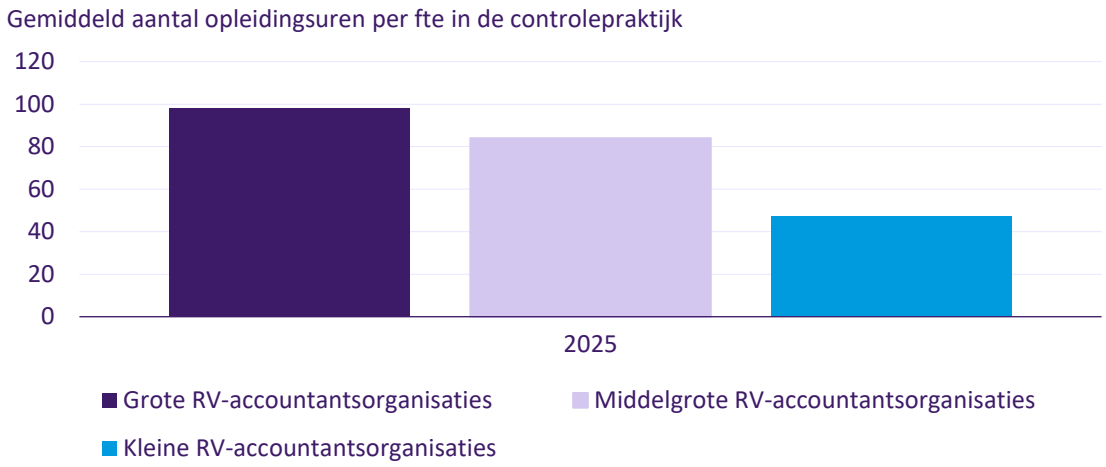

Bron: Data RV-accountantsorganisaties op basis van boekjaar 2025. Het gemiddeld aantal opleidingsuren is berekend als: (totale uren opleiding RA + totale uren opleiding AA)/(aantal fte RA + AA).

[9] Door een verandering in de uitvraag bij RV-accountantsorganisaties is het niet mogelijk om een vergelijking te maken met eerdere jaren.

4.2 Overwerken

Mediaan hebben alle segmenten RV-accountantsorganisaties hetzelfde overwerkpercentage in de controlepraktijk. Het overwerkpercentage geeft aan hoeveel procent het personeel van accountantsorganisaties meer heeft gewerkt dan de contractuele uren. Figuur 16 toont het mediane overwerkpercentage voor grote, middelgrote en kleine RV-accountantsorganisaties. Het overwerkpercentage ligt mediaan in alle segmenten op 2%.

Figuur 16: Mediaan overwerkpercentage is in alle segmenten RV-accountantsorganisaties gelijk

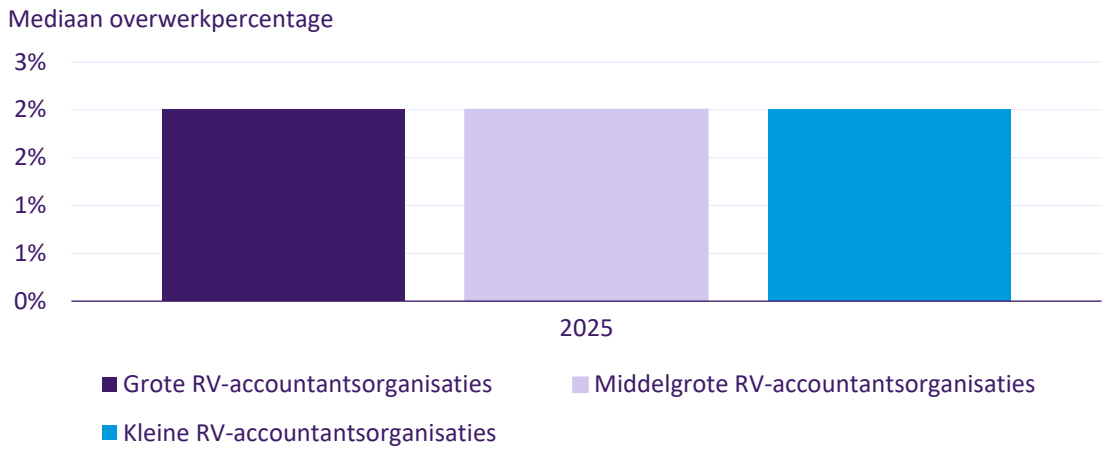

Bron: Data RV-accountantsorganisaties op basis van boekjaar 2025. Het overwerkpercentage is berekend als: ((totaal aantal gewerkte uren – contractuele uren)/contractuele aantal uren) * 100%.

4.3 Verloop

Het gemiddelde verlooppercentage ligt bij grote accountantsorganisaties hoger dan bij kleine accountantsorganisaties. Het verlooppercentage geeft aan hoeveel procent van het personeel de accountantsorganisatie in een jaar heeft verlaten. Figuur 17 toont het gemiddelde verlooppercentage bij RV- en OOB-accountantsorganisaties over 2021 tot en met 2025. Hieruit blijkt dat het verlooppercentage bij grote en middelgrote RV-accountantsorganisaties in de periode 2021 tot en met 2025 is gestegen, van ongeveer 12% naar 15%. In 2025 ligt het verlooppercentage bij deze accountantsorganisaties op een vergelijkbaar niveau als bij OOB-accountantsorganisaties, waar het verlooppercentage over de jaren heen stabiel is gebleven rond de 15%. Kleine RV-accountantsorganisaties laten een andere beweging zien: het verlooppercentage is in de afgelopen jaren gedaald, van ongeveer 9% in 2022 tot 6% in 2025.

Figuur 17: Het gemiddelde verlooppercentage is hoger voor grote RV-accountantsorganisaties dan voor kleine RV-accountantsorganisaties

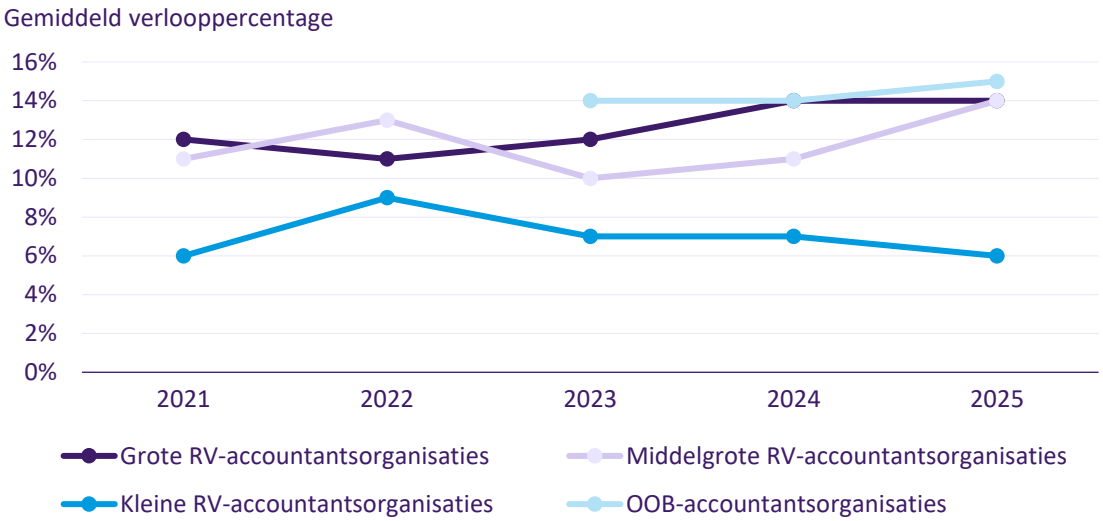

Bron: Data OOB-accountantsorganisaties op basis van uitvraagjaar; data RV-accountantsorganisaties op basis van boekjaar. Noot: Het verloop percentage is berekend als: (aantal fte dat gedurende het boekjaar uit dienst is gegaan/aantal fte in dienst aan het begin van het boekjaar) * 100%.

Bij OOB-accountantsorganisaties is het verlooppercentage in de controlepraktijk het laagst onder partners en directors. Figuur 18 toont het gemiddelde verlooppercentage bij OOB-accountantsorganisaties over de periode 2023 tot en met 2025, uitgesplitst naar type medewerkers. Het verlooppercentage bij partners en directors is in deze periode stabiel, op ongeveer 6%. Dit betekent dat gemiddeld per jaar ongeveer 6 van de 100 partners uit dienst gaan. Onder senior managers, managers en overige medewerkers in de controlepraktijk is het verloop hoger, en varieert het over tijd. Onder senior managers en managers is het verlooppercentage in 2023 18% en in 2024 en 2025 20%. Het verlooppercentage onder overig personeel in de controlepraktijk daalde, van 20% in 2023 naar 16% in 2024. In 2025 is het verlooppercentage onder overig personeel in de controlepraktijk 18%.

Figuur 18: Het gemiddelde verlooppercentage is het hoogst onder senior managers, managers en teamleden

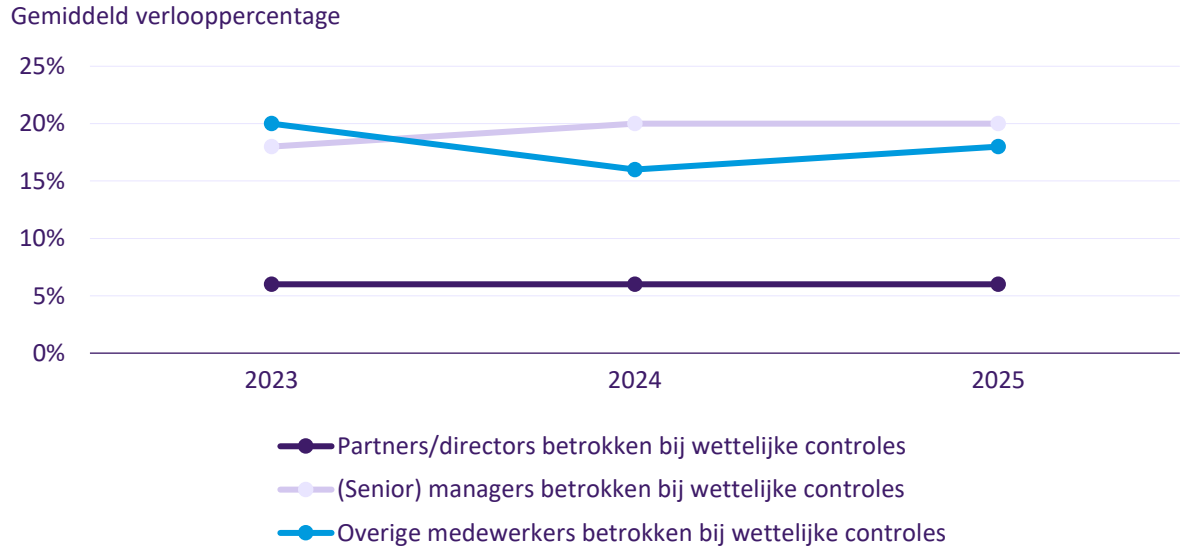

Bron: Data OOB-accountantsorganisaties op basis van boekjaar.

5. Toezicht op accountantsorganisaties en uitgevende instellingen

In dit hoofdstuk deelt de AFM inzichten die zij heeft gehaald uit signalen en meldingen over accountantsorganisaties en uit desktop reviews uitgevoerd bij uitgevende instellingen. Deze inzichten zijn gebaseerd op registraties van de AFM vanwege ons toezicht op accountantsorganisaties en uitgevende instellingen. Sommige van deze datapunten volgen uit wettelijke verplichtingen, zoals incidentmeldingen. Terwijl andere datapunten het resultaat zijn van onze eigen activiteiten, zoals resultaten uit desktop reviews.

5.1 Signalen en meldingen over accountantsorganisaties

Het aantal meldingen van tussentijdse beëindigingen gaat weer richting het niveau van 2023. De gecontroleerde onderneming en de accountantsorganisatie dienen bij de AFM onverwijld melding te maken van intrekking van de controleopdracht door de gecontroleerde onderneming of tussentijdse beëindiging ervan door de accountantsorganisatie.[10] De AFM registreert beide situaties als een tussentijdse melding. Figuur 19 toont het aantal ontvangen meldingen van tussentijds beëindigde controleopdrachten, uitgesplitst naar OOB- en RV-accountantsorganisaties over de periode 2023 tot en met 2025. De figuur laat zien dat de AFM in 2025 63 meldingen van tussentijdse beëindiging heeft ontvangen van OOB-accountantsorganisaties en 157 van RV-accountantsorganisaties. Dit betekent dat het aantal meldingen van RV-accountantsorganisaties flink is gedaald ten opzichte van het jaar ervoor en weer richting het niveau van 2023 gaat. Deze cijfers lijken te bevestigen dat de verhoging van de groottecriteria voor een wettelijke controle (per 13 maart 2024) heeft geleid tot een tijdelijke stijging in het aantal tussentijdse beëindigingen.[11]

Figuur 19: Aantal meldingen van tussentijdse beëindigingen is terug op het niveau van 2023

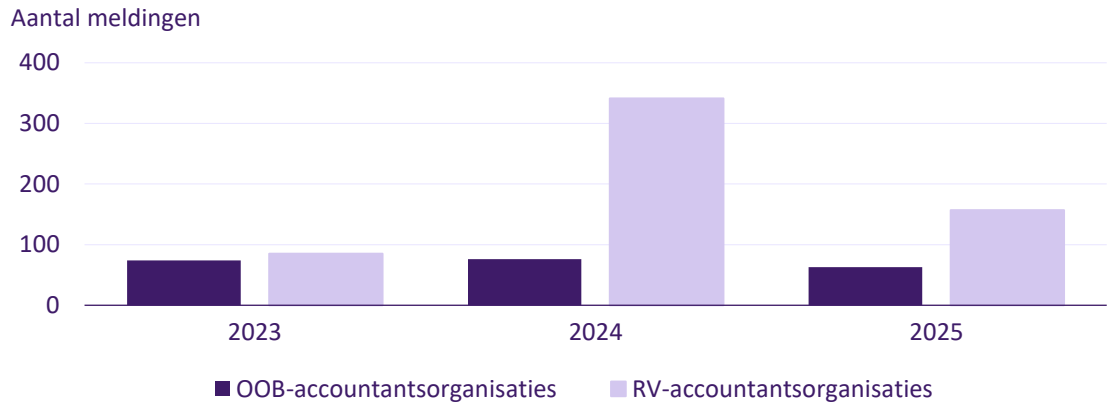

Bron: Interne data AFM.

[10] Artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

[11] De verplichting om een wettelijke controle te laten uitvoeren hangt af van groottecriteria (artikel 396, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek). Per 13 maart 2024 zijn de groottecriteria voor controleplichtige ondernemingen verhoogd naar €7,5 miljoen activa (was €6 miljoen), €15 miljoen netto-omzet over het boekjaar (was €12 miljoen), en gemiddeld 50 werknemers over het boekjaar (onveranderd). Ondernemingen zijn controleplichtig als ze twee opeenvolgende balansdata aan minimaal twee van de drie groottecriteria voldoen.

Het aantal incidentmeldingen door OOB- en RV-accountantsorganisaties is in 2025 lager dan in 2024. Accountantsorganisaties dienen onverwijld melding te maken bij de AFM indien er incidenten plaatsvinden met ernstige gevolgen voor de integere uitoefening van haar bedrijf.[12] Tabel 2 laat het aantal incidentmeldingen zien over de periode 2023 tot en met 2025, uitgesplitst naar OOB- en RV-accountantsorganisaties. Het aantal meldingen is na een stijging in 2024 afgenomen, voor zowel OOB- als RV-accountantsorganisaties. Van OOB-accountantsorganisaties ontving de AFM in 2025 acht incidentmeldingen en van RV-accountantsorganisaties 30.

Tabel 2: Het aantal incidentmeldingen in 2025 is lager dan in 2024

Incidentmeldingen	OOB-accountantsorganisaties	RV-accountantsorganisaties
2023	21	27
2024	18	38
2025	8	30

Bron: Interne data AFM.

5.2 Verslaggeving uitgevende instellingen

Op 1 januari 2026 bestond de populatie uitgevende instellingen onder het verslaggevingstoezicht van de AFM uit 189 instellingen. Hiervan gaven 157 instellingen (83%) aandelen uit. Deze instellingen hadden op 1 januari 2026 een gezamenlijke marktwaarde van ongeveer € 2.011 miljard. De overige 32 uitgevende instellingen onder ons verslaggevingstoezicht gaven alleen obligaties uit.

Het percentage desktop reviews met vragen over verslaggeving is constant. De AFM voert jaarlijks desktop reviews uit, waarin onderdelen van de verslaggeving van uitgevende instellingen worden getoetst aan wet- en regelgeving. In de periode 2020-2024 (boekjaren 2019-2023) nam het aantal uitgevoerde desktop reviews toe. Ondanks de lichte afname in 2025, ligt het aantal desktop reviews nog steeds hoger dan in 2023 en daarvoor. Zoals blijkt uit Figuur 20, is het percentage desktop reviews waarbij vragen zijn gesteld aan de uitgevende instelling over boekjaar 2024, nagenoeg gelijk gebleven, vergeleken met boekjaar 2023. Hetzelfde geldt voor de verhouding tussen gestelde vragen die hebben geresulteerd in verdere acties, en gestelde vragen waarbij dit niet het geval was. Het percentage desktop reviews dat niet heeft geleid tot vragen over de verslaggeving, lag in 2025 marginaal hoger dan in 2024. Het kwam met 36% uit op het hoogste percentage in de gemeten periode sinds 2020 (boekjaar 2019).

[12] Artikel 21, eerste en tweede lid, Wet toezicht accountantsorganisaties in samenhang met artikel 32, tweede en vierde lid, Besluit toezicht accountantsorganisaties.

Figuur 20: Het percentage desktop reviews met vragen over verslaggeving is constant

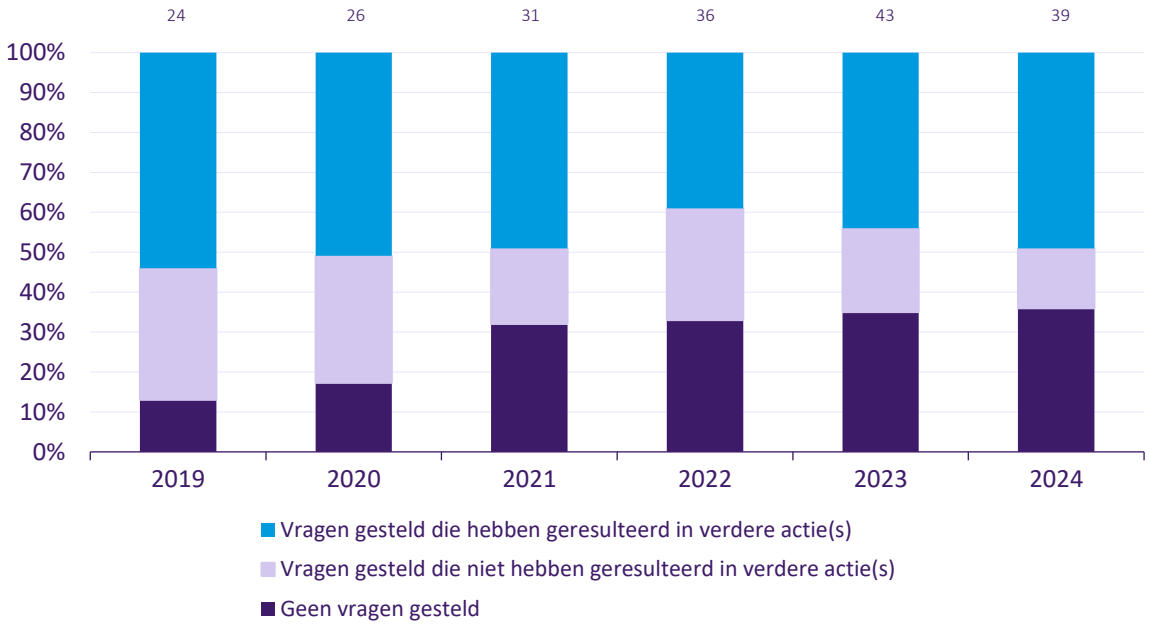

Bron: Interne data AFM op basis van het boekjaar van de verslaggeving van uitgevende instellingen. Noot: De getallen boven de staven geven het aantal uitgevoerde desktop reviews.

De aard van de verdere acties uit desktop reviews verschilt sterk per jaar. Deze acties variëren van een afspraak, informele mededeling tot een mededeling met aanbeveling. Een afspraak is de lichtste actie en betekent een niet-materiële fout, waarvan de uitgevende instelling aangeeft deze in de eerstvolgende jaarrekening te verbeteren. Een informele mededeling betekent een materiële fout, waarvan de uitgevende instelling aangeeft deze in de eerstvolgende jaarrekening te corrigeren. Een mededeling betekent een materiële fout die de uitgevende instelling moet corrigeren in de eerstvolgende jaarrekening. Een mededeling met aanbeveling betekent een materiële fout in de jaarrekening die de uitgevende instelling moet corrigeren in de eerstvolgende jaarrekening, met de aanbeveling om hierover op korte termijn een persbericht te publiceren.

De AFM stelt vragen over zowel financiële verslaggeving als duurzaamheidsverslaggeving. Vaak ontvangen ondernemingen vragen over verschillende onderwerpen. Over boekjaar 2024 heeft de AFM in totaal 57 vragen gesteld over financiële verslaggeving en 16 vragen over duurzaamheidsverslaggeving. Specifiek met betrekking tot vragen over de financiële verslaggeving zijn er een aantal onderwerpen die vaker terugkomen. Deze zijn opgenomen in Tabel 3. Na het stellen van vragen en het analyseren van de antwoorden, heeft de AFM over boekjaar 2024 in totaal bij 13 ondernemingen afspraken gemaakt, bij drie ondernemingen een informele mededeling opgelegd en bij drie ondernemingen een mededeling opgelegd. De AFM heeft bij zes ondernemingen 11 materiele fouten geconstateerd. Deze materiële fouten zijn verdeeld over verschillende onderwerpen, waaronder die uit Tabel 3.

Tabel 3: De AFM stelt vragen over verschillende onderwerpen binnen de financiële verslaggeving

Rankings	Onderwerp	Aantal ondernemingen met vragen over dit onderwerp
1	Bijzondere waardeverminderingen van activa (IAS 36)	5
2	Belastingen (IAS 12)	4
3	ESEF-labels	4
4	Omzet (IFRS 15)	3
4	Alternatieve prestatiemaatstaven	3

Bron: Interne data AFM. Toelichting: Op dit onderwerp zijn materiële fouten geconstateerd.

Bijlage: verantwoording analyses

Een aantal analyses in deze publicatie zijn beperkt tot RV-accountantsorganisaties. De AFM beschikt namelijk over meer datapunten over (de wettelijke controles door) deze accountantsorganisaties. De data voor de OOB-accountantsorganisaties worden steeds completer, maar zijn op sommige onderdelen (nog) niet vergelijkbaar met de data van de RV-accountantsorganisaties. Dit komt onder andere vanwege de latere start voor het aanleveren van data voor wettelijke controles en enquêtevragen die verschillen (over tijd) tussen OOB- en RV-accountantsorganisaties. Het accent van deze publicatie ligt daardoor op RV-accountantsorganisaties.

Percentages over eerdere jaren kunnen licht afwijken ten opzichte van Sector in beeld 2025. Enerzijds komt dit omdat we intussen meer data hebben ontvangen, bijvoorbeeld over september 2025 tot en met december 2025. Anderzijds komt dit omdat we doorlopend controles uitvoeren en verbeteringen aanbrengen in de datakwaliteit, en omdat de samenstelling van segmenten door de jaren heen verandert.